

Begeleid je sportclubs met deze 3 tools

Pieter Hoof
Dynamo Project
Jamal Toualla
stad Antwerpen
Roel Van Caenegem
stafmedewerker ISB
roel.vancaenegem@isbvzw.be

Dag 2, sessie 6
Tools voor sportclubondersteuning
Ingrid Peeters, OKRA-SPORT
Yeray Luxem en Jamal Toualla, stad Antwerpen
Pieter Hoof, Dynamo Project
Roel Van Caenegem, stafmedewerker ISB (moderator)

Sportclubs worden vandaag geconfronteerd met heel wat uitdagingen: financieel, veranderend profiel van de vrijwilliger, tekort aan gekwalificeerde trainers... Op welke manieren kan je als stad of gemeente je sportverenigingen inhoudelijk begeleiden en ondersteunen? Er bestaan al heel wat tools en methodieken die jij - met de juiste begeleiding - ook lokaal kan inzetten. Niet nodig dus om het warm water uit te vinden!

Een vrijwilligers-vriendelijke sportclub

Heel wat sportclubs ondervinden problemen bij het rekruteren en behouden van vrijwilligers. “Zonder vrijwilligers zouden er zo goed als geen sportclubs zijn in Vlaanderen, dus dit is absoluut een belangrijke uitdaging”, zegt Pieter Hoof, coördinator van Dynamo Project. “En toch maken momenteel maar weinig sportclubs bewust werk van een doordacht vrijwilligersbeleid. Vanuit deze vaststelling willen we de sportclubs een methodiek aanbieden om aan de slag te gaan.” Zo ontwikkelde Dynamo in 2013 een stappenplan met bijhorende tools waarmee sportclubs werk kunnen maken van een duurzaam vrijwilligersbeleid. Ook als sportdienst kan je met deze tool vandaag al aan de slag.

De tool stap voor stap

Een eerste belangrijke stap is het aanduiden van een vrijwilligersverantwoordelijke (VV) binnen de club. De VV is iemand die de club door de bril van de vrijwilliger bekijkt en is het aanspreekpunt voor vrijwilligers. In de tweede stap brengt de sportclub, onder leiding van de VV, de (potentiële) vrijwilligers uit haar omgeving in kaart. Die personen worden gecontacteerd met een erg eenvoudige vraag: “Zou

je dit jaar eventueel één keer willen komen helpen in onze club?”. De bijhorende tool laat de club toe om een inventaris van vrijwilligers aan te leggen.

De vrijwilligers worden vervolgens uitgenodigd op een vrijwilligersreceptie, waar zij de kans krijgen om hun ervaringen, ideeën en bedenkingen te delen. De bedoeling is om op een erg eenvoudige manier de betrokkenheid van de vrijwilligers bij de club te verhogen.

Vervolgens legt een kerngroep de visie op het werken met vrijwilligers vast in een vrijwilligersmanifest. Het manifest zorgt ervoor dat alle neuzen in dezelfde richting staan.

In de volgende stap buigt de kerngroep zich over de sterktes en zwaktes van de club met betrekking tot het onthalen, rekruteren, coachen, evalueren en de exit van vrijwilligers. Uit deze oefening komen concrete acties om het vrijwilligersbeleid van de club te verbeteren.

De laatste stap is een jaarlijkse vergadering waarop de gebruikte tools besproken worden.

“Het is zeker geen snel werkje om het volledige stappenplan te doorlopen”, zegt clubbestuurder Luc Van Gompel, die zelf een begeleidingstraject met het Dynamo Project doorliep. De stappen kunnen echter over verschillende jaren gespreid worden.

Brochure 'Een vrijwilligersvriendelijke sportclub'

In deze brochure worden alle stappen en de bijhorende tools uitgelegd. De brochure bevat ook getuigenissen van clubs die de tools toegepast hebben tijdens een piloottraject in het voorjaar van 2013. Je kan de brochure na registratie downloaden op www.dynamoproject.be/brochures.

Zelf aan de slag met de tool

Als gemeente kan je op verschillende manieren aan de slag met de tools rond vrijwilligersvriendelijke sportclub. Enkele ideeën voor jouw gemeente:

- Maak de brochure en bijhorende tools bekend bij je sportclubs.
- Vraag een bijscholing over vrijwilligersbeleid aan bij het Dynamo Project via www.dynamoproject.be/bijscholingen.
- Begeleid zelf of laat een traject begeleiden rond vrijwilligersbeleid voor de clubs en gebruik hiervoor de tools.

Net zoals clubs hun (potentiële) vrijwilligers best persoonlijk aanspreken, benader je sportclubs ook het best persoonlijk wanneer je hen wil overtuigen om te werken aan een vrijwilligersbeleid. De clubs doorverwijzen naar de brochure is een laagdrempelige eerste stap maar vaak onvoldoende. Persoonlijk contact en begeleiding zorgen ervoor dat clubs ook effectief aan de slag gaan.

Veiligheidsscan van stad Antwerpen

De afdeling sportverenigingsondersteuning van de stad Antwerpen ontwikkelde een veiligheidsscan. "Met de scan willen we de clubs in de eerste plaats informeren en sensibiliseren over een veilige sportomgeving", zegt sportclubadviseur Yera Luxem. Op basis van het resultaat krijgen clubs waar mogelijk ondersteuning en begeleiding op maat bij het wegwerken van de tekortkomingen.

De scan werd tevens gekoppeld aan een engagementsverklaring en de erkenning van de club. De club engageert zich actief te willen werken aan een veilige sportomgeving voor leden. Een club die voldoet aan de basisvoorwaarden van een 'veilige' club, ontvangt een label 'erkende sportvereniging'. Een club met een negatieve beoordeling kan in de meeste gevallen niet

Persoonlijk contact en begeleiding zorgen ervoor dat clubs ook effectief aan de slag gaan

erkend worden. Een niet-erkende club komt niet in aanmerking voor de basissubsidie en andere ondersteuningsmogelijkheden. De veiligheidsscan bestaat uit vier veiligheidsdomeinen:

1. **VEILIG BESTUUR** // Een veiligheidsbeleid hebben dat structureel is ingebed via beleidsdocumenten, verzekeringen en medewerkers.
1. **SOCIALE EN SPORTIEVE VEILIGHEID** // Een beleid voeren rond pesten, discriminatie, agressie en seksuele intimidatie.
1. **GEZOND EN MEDISCH VERANTWOORD SPORTEN** // Een beleid hebben dat sporters op een gezonde en medisch verantwoorde manier laat sporten via preventie van sportletsels en gezondheidsschade en het stimuleren van een gezonde mentaliteit.
1. **FYSIEKE VEILIGHEID** // De club kan aantonen dat ze fysieke risico's beperkt via wettelijke keuringen en attesten.

De stad Antwerpen koppelt aan deze scan een ondersteuningsaanbod bij eventuele werkpunten. "Voorlopig zijn we de veiligheidsscan aan het uittesten in enkele clubs", zegt beheerder sportclub-ondersteuning Frek Onzia. In een volgende fase wordt het concrete ondersteuningsaanbod rond een veilige omgeving verder uitgewerkt. "Tijdens het infomoment over de veiligheidsscan waren 170 sportverenigingen aanwezig en vrijwel alle

clubs reageerden positief", vertelt coördinator sportverenigingsondersteuning Walter Dingemans. "In het komende jaar screenen we 350 clubs. Gezien een scan een drietal uur in beslag neemt, wordt dit een niet te onderschatten opdracht."

Toolbox 'Elke club telt' van OKRA-SPORT

Seniorenportfederatie OKRA-SPORT ondersteunt haar lokale trefpunten met een sportaanbod rond vier thema's: aanbod, bereik en rekrutering, communicatie en samenwerking. Voor elk thema werd een themabox ontwikkeld. Elke themabox is een uitgebreid geheel van inspiratiefiches, tips, checklists en praktische tools. OKRA-SPORT voorziet bovendien de mogelijkheid voor bijkomende ondersteuning, begeleiding of advies. De trefpunten kunnen beroep doen op een coach. Deze coach zal dan samen met het trefpuntbestuur de mogelijkheden bekijken en hen op het juiste pad helpen.

Aan de hand van een vragenlijst krijgt de club voor zichzelf een helder beeld op welke thema's het sterk scoort en waar er werk aan de winkel is. Het trefpunt kiest vervolgens zelf om aan de slag te gaan met een prioritair thema.

De doelstelling is dat elke sportende senior binnen de eigen gemeente aan zo veel mogelijk verschillende sporten kan deelnemen. Samenwerking tussen trefpunten, sportdienst, seniorenraad en eventuele andere verenigingen, een doordacht communicatiebeleid en de nodige omkadering zullen de sleutel vormen om dit te realiseren.

De themabox Aanbod

De themabox Aanbod ondersteunt trefpunten bij het organiseren van een laagdrempelig sportaanbod om niet of weinig fysiek actieve senioren aan te trekken, het verder uitwerken van het aantal sporten, het werken met verschillende niveaugroepen, het vinden en binden van vrijwilligers en begeleiders en het verkrijgen van materiaal.

Themabox Samenwerking

Met de themabox Samenwerking kan het trefpunt gestructureerd werken om te komen tot samenwerking en netwerking met andere trefpunten, andere organisaties zoals de sportdienst, sportclub of seniorenraad of zelf andere trefpunten te ondersteunen in hun sportwerking.

Themabox Communicatie

Aan de hand van de themabox Communicatie werkt een trefpunt actief aan een doordacht intern en extern communicatiebeleid. Doorheen de toolbox wordt stap voor stap uitgelegd hoe kan gewerkt worden aan een betere communicatie en promotie van de activiteiten naar de leden.

Themabox Bereik en rekrutering

Deze themabox ondersteunt verenigingen om zo veel mogelijk senioren te bereiken met een aantrekkelijk en op maat gemaakt programma. Verder worden er handvaten aangereikt om leden te behouden en het belang van bewegen bij senioren te promoten. //

Zelf aan de slag met de veiligheidsscan

ISB, VSF, ICES en de stad Antwerpen bekijken samen hoe we deze tool kunnen delen met alle lokale sportdiensten. Indien we de tool en bijhorende methodiek beschikbaar en bruikbaar maken voor alle gemeenten, kan je hiermee zelf aan de slag in jouw gemeente.

Zelf aan de slag met de themaboxen

Als sportdienst kan een samenwerking met een lokale ouderenorganisatie interessant zijn om meer senioren te laten bewegen en sporten. De themaboxen kunnen een leidraad zijn om bijvoorbeeld samenwerkingen vlotter te laten verlopen. In het kader van het begeleidingstraject 'Ouderen in Actie' werkt ISB in de komende periode aan concrete tools en methodieken voor sportdiensten rond sport en bewegen voor senioren.

Meer lezen over dit onderwerp?
Zoek in de ISB-Kennisbank met de trefwoorden
VERENIGINGSONDERSTEUNING